

บทที่ 5 พระพุทธรูปสมัยรัชกาลที่ 9

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี เป็นพระโอรสพระองค์รองในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนกและสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระองค์เสด็จขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรีครองราชย์ตั้งแต่วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 -13 ตุลาคม พ.ศ. 2559 นับเป็นพระมหากษัตริย์ไทยที่ทรงครองราชย์สมบัติยาวนานที่สุดในประเทศไทย โดยใน วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามแบบอย่างโบราณราชประเพณีขึ้น ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณเฉลิมพระปรมาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถ บพิตร” พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จฯ ออกผนวชเป็นเวลา 15 วัน ระหว่างวันที่ 22 ตุลาคม-5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499 ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมีสมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ สมเด็จพระสังฆราช เป็นพระอุปัชฌาย์ ทรงได้รับฉายาว่า “ภูมิพลโลกิกขุ” หลังจากนั้นพระองค์เสด็จฯ ไปประทับจำพรรษา ณ พระตำหนักปั้นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร ในรัชสมัยของพระองค์มีการสร้างพระพุทธปฏิมาจำนวนมาก

1. พระชัยวัฒน์ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ

ครั้งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สมเด็จพระอนุชา ได้เสวยราชสมบัติสืบราชสันตติวงศ์ สมองพระองค์สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชในปี พ.ศ. 2489 จนกระทั่งประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในปี พ.ศ. 2493 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยังมีได้ทรงสร้างพระพุทธปฏิมาองค์ใดขึ้น ดังนั้น ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกคราวนั้น จึงต้องอัญเชิญพระชัยวัฒน์ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมอัยกาธิราช ออกประดิษฐานเป็นพระพุทธรูปประธานในงานพระราชพิธี ต่อมาในวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2506 ประกอบกับจะทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 3 รอบ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระชัยวัฒน์ประจำรัชกาลขึ้นตามบูรพราชประเพณี โดยมี นาย พิमान มูลประมุข เป็นประติมากรปั้นหุ่นพระพุทธรูป เมื่อการตกแต่งพระชัยวัฒน์สำเร็จบริบูรณ์แล้ว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกอบพระราชพิธี

ฉลองสมโภชพระชัยวัฒน์ที่สร้างไว้นั้น ในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา กับตั้งทรงบรรจุดวงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่องค์พระชัยวัฒน์นั้น

ภาพที่ 5.1 พระชัยวัฒน์ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ที่มา: ม.ร.ว. สूरียวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2535: 468-469)

สำหรับพุทธลักษณะของพระชัยวัฒน์ ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ นี้เป็นพระพุทธรูปประทับนั่งแบบวัชรสาสนะแสดงภูมิสมุทรา โดยพระหัตถ์ซ้ายวางเหนือพระเพลา ในกิริยาทรงถือตาลปัตร และพระหัตถ์ขวาคำว่าบนพระชานู พระพุทธรูปมีพระพักตร์ค่อนข้างเป็นวงรี พระนลาฏค่อนข้างกว้าง พระขนงโก่ง พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกโด่ง พระโอษฐ์เรียว และพระกรรณยาวเกือบจรดพระอังสา พระเศียรประกอบด้วยเม็ดพระศกเป็นตุ่มขนาดเล็ก มีเกตุมาลา และรัศมีรูปเปลวไฟอบูบเบื้องบน องค์พระพุทธรูปครองอุตราสงค์เรียบห่มเฉียง มีชายอุตราสงค์พาดบนพระอังสาซ้ายห้อยยาวลงมาจรดพระนาภี ปลายเป็นลายเขี้ยวตะขาบ ตาลปัตรที่ทรงถือมีลักษณะเรียวแหลมคล้ายรูปใบโพธิ์หล่อด้วยเงินจำหลักลาย พระพุทธรูปนั่งประทับนั่งเหนือปัทมาสน์ เหนือฐานแข่งสิงห์มีผ้าทิพย์ประกอบเบื้องหน้า พระชัยวัฒน์องค์นี้มีพุทธลักษณะโดยทั่วไปคล้ายคลึงกับพระพุทธรูปแบบสุโขทัยยุคทอง (Classic) ซึ่งถือกันว่าเป็นพระพุทธรูปที่งดงามที่สุดในสยามประเทศ หากแต่ได้มีการเปลี่ยนเป็นการประทับนั่งแบบวัชรสาสนะ และตกแต่งฐานเพิ่มเติมด้วยฐานปัทมาสน์ฐานแข่งสิงห์ และผ้าทิพย์ แตกต่างจากฐานของพระพุทธรูปแบบสุโขทัยโดยส่วนรวม

พระชัย หรือ พระไชย มีความหมายว่า ชัยชนะ อันหมายถึง การมีชัยชนะเหนือข้าศึกศัตรู ถือเป็นพระพุทธรูปสำคัญคู่บุญญาธิการแห่งองค์พระมหากษัตริยาธิราช ที่มีมาแต่อดีตกาล คำว่า

“วัฒน์” หมายถึง ความยั่งยืนและสืบเนื่องไม่หยุดยั้ง ต่อมาได้เปลี่ยนพระนามมาเป็น “พระชัยวัฒน์” ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ปรากฏในพระราชพงศาวดารตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยกล่าวกันว่า ตำนานการสร้างเป็นของ “สมเด็จพระนพรัตน์ วัดป่าแก้ว” เนื่องด้วยแต่เดิมมีความมุ่งหมายเพื่ออัญเชิญไปในกองทัพยามออกศึกสงคราม และมักสร้างเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย อันหมายถึงปราบมารได้ชัยชนะ นอกจากนี้ จะอัญเชิญเข้าร่วม ในมณฑลพิธีสำหรับพระราชพิธีสำคัญๆ อาทิ พระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา, พระราชพิธีโสกันต์, พระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์, พระราชพิธีเฉลิมชนมพรรษา และพระราชพิธีราชาภิเษก เป็นต้น

2. พระพุทธรูปประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

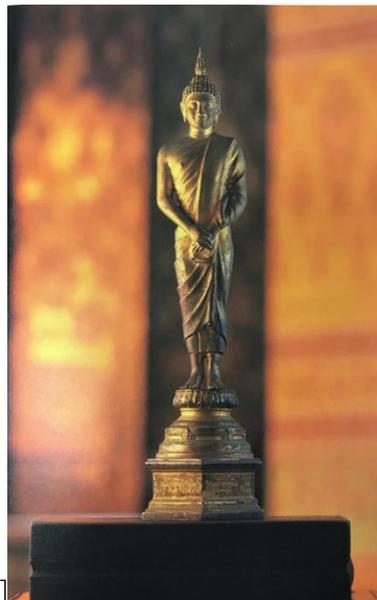

ภาพที่ 5.2 พระพุทธรูปปางประจำรัชกาล สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
ที่มา: ม.ร.ว. สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2535: 483)

พระพุทธรูปปางประจำรัชกาล สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมศิลปากรดำเนินการปั้นหุ่นและหล่อ โดยได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเททองเมื่อปี พ.ศ. 2499 อุทิศส่วนพระราชกุศลสนองพระเดชพระคุณ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลสยามินทราธิราช ซึ่งทรงราชย์สืบมาหาจักรีบรมราชวงศ์ อารังสยามรัฐราชอาณาจักร วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2477 และเสด็จสวรรคตวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 ประดิษฐานในหอราชพงศาวดาร วัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีขนาด หน้าตักกว้าง 7.80

เซนติเมตร สูงเฉพาะองค์พระ 11.80 เซนติเมตร สูงจากฐานถึงยอดฉัตร 41.20 เซนติเมตร วัสดุ สร้างจาก เงิน กะไหล่ทอง ประทับนั่งแบบวัชรसनะ (ขัดสมาธิเพชร) แสดงธรรมจักรมูทรา (ปางปฐมเทศนา) โดยจีบนิ้วพระหัตถ์ขวาเป็นวงกลม พระหัตถ์ซ้ายประคองพระหัตถ์ขวาเบื้องหน้าพระอุระ พระพุทธรูปมีพระพักตร์ค่อนข้างแหลม พระนลาฏค่อนข้างแคบ พระขนงโก่ง พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกโด่ง พระโอษฐ์เรียว พระกรรณยาวเกือบจรดพระอังสา พระเศียรประกอบขมวดพระเกศามีเกตุมาลา และรัศมีรูปเปลวไฟอยู่เหนือสุด องค์พระพุทธรูปมีพระอังสาใหญ่ ครองอุตราสงค์เรียบ ห่มเฉียงเปิดพระอังสาขวา มีชายอุตราสงค์พาดบนพระอังสาซ้ายห้อยยาวลงมาจรดพระเพลา อัตรवासกเรียบแบบเดียวกับอุตราสงค์

3. พระพุทธรูปประจำพระชนมวารพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

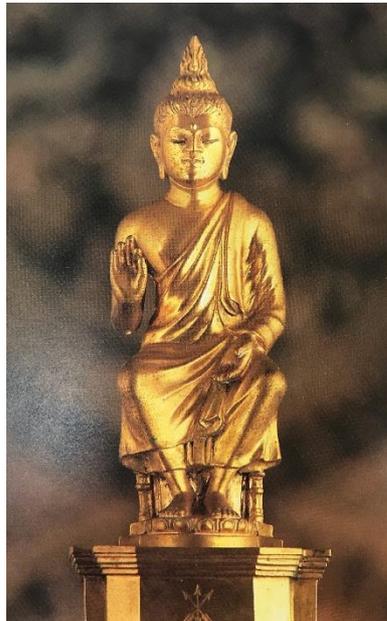
ภาพที่ 5.3 พระพุทธรูปประจำพระชนมวารพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

ที่มา: ม.ร.ว. สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2535: 477)

พระพุทธรูปประจำพระชนมวาร พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมศิลปากร ดำเนินการปั้นหุ่นและหล่อโดยมี นายพิมาน มูลประมุข เป็นประติมากร พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงเททองหล่อ เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2499 ณ ศาลารสภากิริมย์ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

พระพุทธรูปองค์นี้ประทับยืนแสดงปางถวายเนตร มีพระพักตร์ค่อนข้างกลม พระนลาฏค่อนข้างกว้าง พระขนงโค้ง พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกโด่ง พระโอษฐ์และพระกรรณค่อนข้างยาว พระเศียรประดับด้วยขมวดพระเกศาเป็นก้นหอยมี เกตุมาลาและรัศมีรูปเปลวไฟเหนือพระเศียร องค์พระพุทธรูปครองอุตราสงค์ห่มเฉียง จีบเป็นริ้วผ้าตามธรรมชาติ เปิดพระอังสาขวา กับทั้งมีสังฆาฏิขนาดใหญ่พาดบนพระอังสาซ้ายห้อยยาวจนถึงพระเพลา พระพุทธรูปประทับยืนบนปัทมาสน์เหนือฐานกลมบนฐานเขียงแปดเหลี่ยม มีจารึกวันพระราชสมภพวันเสด็จขึ้นครองราชย์ และวันสวรรคตตามลำดับ

4. พระพุทธรูปปางประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

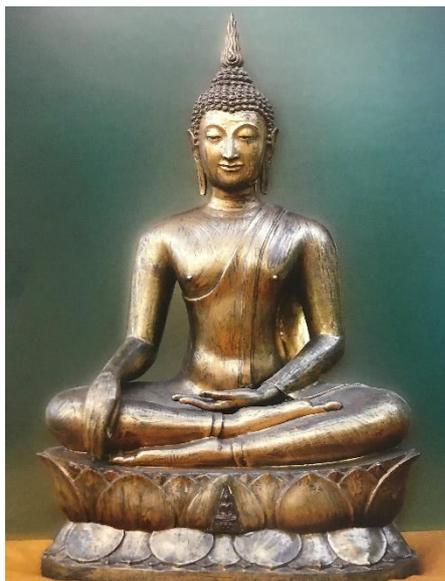
ภาพที่ 5.4 พระพุทธรูปปางประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก
พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ที่มา: ม.ร.ว. สूरียวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2535: 480-482)

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชาฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระพุทธรูปปางประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมปิตุลาธิราช กรมศิลปากรเป็นผู้ดำเนินการปั้นหุ่น และหล่อ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชาฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงเททองหล่อพระพุทธรูปเมื่อ พ.ศ. 2499 ประดิษฐานภายในหอราชพงศานุสรณ์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีขนาดสูงเฉพาะองค์พระ 16.80

เซนติเมตร สูงจากฐานถึงยอดฉัตร 40 เซนติเมตร วัสดุที่สร้าง ทำจาก เงิน กะไหล่ทอง เป็นพระพุทธรูป ประทับนั่งแบบปรัลัมปาทาสนะ (นั่งห้อยพระบาท) แสดงปางขอฝน ใช้พระหัตถ์ขวาขวักเรียกฝน หงายพระหัตถ์ซ้ายรองรับฝน มีลักษณะคล้ายกับพระพุทธรูปแบบคันธาระ โดยมีพระพักตร์ ค่อนข้างกลม พระนลาฏค่อนข้างกว้าง มีอุณาโลมที่กึ่งกลางพระนลาฏ พระขนงโก่ง พระเนตร เหลือบต่ำ พระนาสิกโด่ง พระโอษฐ์เล็ก และมีพระกรรณค่อนข้างยาวพระเศียรประกอบด้วยขมวด พระเศ้ามี่เกตุมาลาและรัศมีรูปเปลวไฟ องค์พระพุทธรูปมีพระอังสาใหญ่ ครองอุตราสงค์ห่มเฉียง จีบเป็นริ้วคล้ายริ้วผ้าตามธรรมชาติ เปิดพระอังสาขวาโดยมีขอบอุตราสงค์เว้าลงมากเกือบถึงชั้น พระองค์ พระพุทธรูปประทับนั่งบนบัลลังก์เหนือฐานเชียงแปดเหลี่ยม จำหลักลายกลีบบัว กางกั้นฉัตรทองลายฉลุ 5 ชั้น เหนือพระเศียร มีจารึกประกอบ

5. พระพุทธรูปนาราชบพิตร

ภาพที่ 5.5 พระพุทธรูปนาราชบพิตร
ที่มา: พริยะ ไกรฤกษ์ (2452 : 16)

พระพุทธรูปนาราชบพิตร มีพุทธลักษณะประทับนั่งขัดสมาธิราบ แสดงปางมารวิชัย ประดิษฐาน บนฐานบัวคว่ำบัวหงาย มีขนาดหน้าตักกว้าง 23 เซนติเมตร สูง 40 เซนติเมตร ที่บัวฐานด้านหน้าบรรจุ พระพิมพ์ พระสมเด็จจิตรลดาไว้อีกองค์หนึ่งเป็นพระพุทธรูปที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มีพระราชดำริสร้างพระราชทานเป็นพระประจำจังหวัด เมื่อ พ.ศ. 2508 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

ศาสตราจารย์ นายไพฑูรย์ เมืองสมบูรณ์ นายช่างกองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร ปั้นหุ่น “พระพุทธรูปนวราชูปถัมภ์” ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงทำพิมพ์และปั้นองค์พระด้วยพระองค์เอง โดยใช้หินลับมีดโกนแกะเป็นแม่พิมพ์แล้วหล่อด้วยปูนปลาสเตอร์ ต่อจากนั้นทำแม่พิมพ์ด้วยขี้ผึ้งจากรูปปลาสเตอร์ และบรรจุผงศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ผงศักดิ์สิทธิ์ที่กล่าวมานี้เป็นผงศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็นของศักดิ์สิทธิ์ที่มาจากจังหวัดต่าง ๆ ท้าวราชอาณาจักรเป็นวัตถุจากปูชนียสถานหรือพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนเคารพบูชาในแต่ละจังหวัด ได้แก่ ดินหรือตะไคล้ น้ำแห้งจากปูชนียสถาน ทองคำ เปลวบินพระพุทธรูป ผงธูปหน้าบูชาน้ำจากบ่อศักดิ์สิทธิ์ที่เคยนำมาใช้เป็นน้ำสรงในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สำเร็จเป็นแม่พิมพ์ ภายหลังทรงเปลี่ยนแม่พิมพ์ขี้ผึ้งเป็นแม่พิมพ์ยางซึ่งพระพุทธรูปลักษณะด้วยพระองค์เองจนพอพระราชฤทัยแล้ว จึงหล่อขึ้น 1 พระองค์ ขนาดหน้าตักกว้าง 9 นิ้ว มีฐานแบบฐานเคียง จากนั้นจึงได้โปรดเกล้าฯ ให้เททองหล่อพระพุทธรูปเนื้อสำริดปางมารวิชัยขึ้นไว้จำนวน 100 พระองค์ เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2509 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระพุทธรูปนวราชูปถัมภ์ให้เป็นพระพุทธรูปประจำจังหวัด ประดิษฐานไว้ ณ ศาลากลางจังหวัดของทุกจังหวัด และเป็นพระพุทธรูปประจำหน่วยทหาร ประดิษฐานไว้ ณ กองบัญชาการหน่วยทหาร จังหวัดแรกที่ได้รับ “พระพุทธรูปนวราชูปถัมภ์” คือ จังหวัดหนองคาย ได้รับเมื่อ 23 มีนาคม พ.ศ. 2510 และได้สร้างไปยังทุกจังหวัดเพื่อเป็นพระมิ่งมงคลแก่ประชาชนไว้สักการะกราบไหว้ทุก ๆ จังหวัด

6. พระนิโรคนตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ

พระพุทธรูปนิโรคนตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ วิหารเขาแก่นจันทน์ ทิศตะวันตก จังหวัดราชบุรีเป็นหนึ่งในพระพุทธรูป 4 องค์ที่กรมการรักษาดินแดนสร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาแด่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ และเมื่อ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2511 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้พระราชทานพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์มีทั้งหมด 4 องค์ ประกอบไว้ตามทิศทั้ง 4 คือ ทิศเหนือ ประดิษฐานที่จังหวัดลำปาง ทิศใต้ ประดิษฐานที่จังหวัดพัทลุง ทิศตะวันออก ประดิษฐานที่จังหวัดสระบุรี และทิศตะวันตก ประดิษฐานที่จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 5.6 พระพุทธรูปนโรคนไตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ วิหารเขาแก่นจันทร์ จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 5.7 พระนโรคนไตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ จตุรมุข วัดศาลาแดง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

7. พระพรหมภูมิปาโล จังหวัดกาฬสินธุ์

พระพรหมภูมิปาโล เป็นพระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่สุดและสูงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีขนาดหน้าตักกว้าง 10.50 เมตร สูง 17.80 เมตร วัสดุสร้างจากปูนสีขาว เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย นิ้วพระหัตถ์ยาวเรียบเสมอกัน ขัดสมาธิราบ ประดิษฐานบนฐานบัว มีพระวรกายเป็นสีขาวนวล ระยะเวลาในการสร้าง พ.ศ. 2510 – 2511 งบประมาณในการสร้าง 500,000 บาท ผู้สร้างออกแบบ มีพระวรกายสง่างาม พระพักตร์อิมเอบ พระโอษฐ์ประหนึ่งจะยิ้ม พระเนตรทั้งสองสดใสปราศจากมลทิน ฉายให้เห็นถึงศรัทธาบารมีและกุศลเจตนาอันแรงกล้า นำโดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ (นายบุรี พรหมลักขโณ) มีแนวคิดการสร้างขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ให้เกิดความเลื่อมใส และเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจ

ภาพที่ 5.8 พระพรหมภูมิปาโล จังหวัดกาฬสินธุ์

สืบเนื่องมาจากอำเภอสหัสขันธ์ (เดิม) ซึ่งตั้งอยู่ตำบลโนนศิลา และหมู่บ้านอื่นๆอีกหลายสิบหมู่บ้านใน อำเภอสหัสขันธ์ อยู่ในเขตน้ำท่วมของเขื่อนชลประทานลำปาว ทางราชการได้อพยพราษฎรตั้งภูมิลำเนา ณ บริเวณเมืองใหม่ใกล้ ๆ เขิงเขาภูสิงห์ และส่วนใหญ่ได้อพยพเข้าไปอยู่ในเขตนิคมสร้างตนเองลำปาว การอพยพประชาชนเข้าไปตั้งถิ่นฐานบ้านช่องในบริเวณเมืองใหม่ เป็นไปด้วยความยากลำบาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนยังมีความรักความห่วงใยในภูมิลำเนาเดิมของตนอยู่แล้ว จึงไม่อยากจะจากทำเลที่ตนเคยทำมาหากินและพากันรู้สึกว่าการอพยพโยกย้ายครั้งนี้เป็นครั้งที่ 5 แล้ว อันเกิดจากภัยธรรมชาติ ทำให้ชาวบ้านตกอยู่ในสภาพบ้านแตกสาแหรกขาดไร้ที่พึ่ง แต่เนื่องด้วยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ (บุรี พรหมลักขโณ) และบรรดาเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องได้ทุ่มเทกำลัง

กายกำลังใจช่วยเหลือในการอพยพโยกย้ายครอบครัวราษฎร และคอยดูแลให้บริการต่างๆอย่างใกล้ชิด อพยพประชาชนเข้ามาอยู่ในบริเวณเมืองใหม่ ทำให้การย้ายประสบความสำเร็จด้วยดี

8. พระพุทธสกุลสีมามงคล

พระพุทธสกุลสีมามงคลหรือหลวงพ่อขาว (พระขาว) วัดเทพพิทักษ์ปุณณาราม ตำบลกลางดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่บริเวณเนินเขาสี่เสียด้า หมู่บ้านกลางดง มีถนนลาดยางเข้าไปถึงวัด หลวงพ่อขาวเป็นพระพุทธรูปปางประทานพร การสร้างพระพุทธรูปองค์นี้ได้ทำการขยายส่วนมาจาก พระพุทธรูป ภ.ป.ร. ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางประทานพร มีขนาดหน้าตักกว้าง 27.25 เมตร (13 วา 2 ศอก 1 คืบ) หมายถึง องค์แห่งรัตนคั้ว 13 ประการ พระเกตุมาลา (อุษณิษะ) สูง 7 เมตร หมายถึง โพชฌงค์ 7 องค์แห่งการตรัสรู้ พระกรรณ(หู)ยาว 6.80 เมตร ช่องพระนาสิกโค้ง พระเนตรดำ ขลิบด้วยเมฆพัด (โลหะผสมชนิดหนึ่ง) และดวงพระเนตรฝังมุก มีรัศมีรูปเปลวไฟ มีความสูงรวม 45 เมตร หมายถึง พระพุทธองค์โปรดเวไนยสัตว์อยู่ 45 พรรษา หรือเรียกว่า ทรงทำพุทธกิจอยู่ 45 พรรษา หลังจากที่ตรัสรู้แล้วสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก โดดเด่นอยู่บนยอดเขาสูงจากระดับพื้นดิน 112 เมตร หรือ 56 วา หมายถึง พระพุทธคุณ 56 ประการ ทางเดินขึ้นไปนมัสการพระพุทธสกุลสีมามงคล จะมีลักษณะเป็นบันไดขั้น 2 ด้าน ประกอบกันเป็นรูปใบโพธิ์ ขึ้นไปบรรจบกันที่องค์พระพุทธรูป มีบันไดทั้งหมด 1,250 ขั้น (นับรวมทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวา) หมายถึง จำนวนพระอรหันต์ที่ไปชุมนุมกันโดยมิได้นัดหมายในวันมาฆบูชา สร้างขึ้นเป็นปฐม เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2510 และ ได้สำเร็จเป็นองค์พระบริบูรณ์ เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2512 เพื่อเป็นการน้อมเกล้าฯ ถวายโดยพระราชกุศล เป็นพระบรมราชานุสรณ์พิเศษ และได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระนามจาก สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทั้งขอพระราชทานพระปรมาภิไธยย่อของ 2 พระองค์ อัญเชิญประดิษฐานที่ฐานพระพุทธรูป และทรงพระราชทานพระนามว่า "พระพุทธสกุลสีมามงคล" แต่ผู้คนทั่วไปมักเรียกว่า "หลวงพ่อขาว" บ้าง "หลวงพ่อใหญ่" บ้าง วัดแห่งนี้เกิดขึ้นจากคำริของ พระอาจารย์ท่านพ่อลี (พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์) ที่จะสร้างวัดขึ้น ณ เขาสี่เสียด้าไปพร้อมๆ การสร้างพระพุทธรูปไว้บนเนินเขา สำหรับผู้ที่ผู้นำสำคัญในการก่อสร้างวัดเทพพิทักษ์ปุณณารามพร้อมกับพระพุทธรูปองค์นี้ คือ พลเอกพงษ์ ปุณณกัณฑ์ ซึ่งได้เริ่มสร้างตั้งแต่ครองยศเป็นพลโท และตามจารึกปณิธานวัจนะซึ่งบรรจุอยู่ภายในองค์พระพุทธรูปบอกไว้ว่า เนื่องจากผู้สร้างได้รำลึกถึงโอวาทของพระอาจารย์ท่านพ่อลี การก่อสร้างพระพุทธรูปองค์นี้ นับเป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพที่ 5.9 พระพุทธสถลสีมามงคล (หลวงพ่อขาว)

9. พระพุทธรูป ภ.ป.ร. หรือ หลวงพ่อดำ

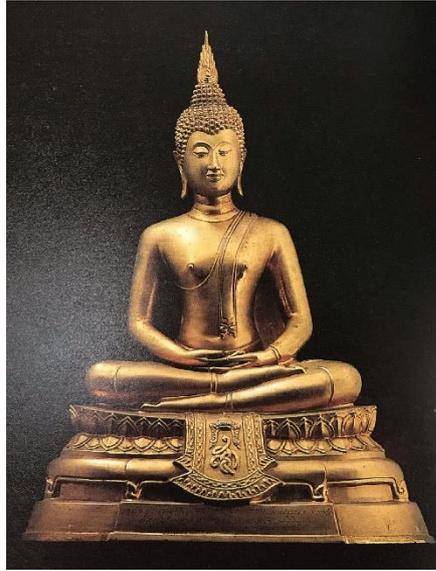

ภาพที่ 5.10 พระพุทธรูป ภ.ป.ร. (หลวงพ่อดำ)

พระพุทธรูป ภ.ป.ร. หรือ หลวงพ่อองค์ดำ ประดิษฐาน ณ วิหารชั้น 2 เป็นพระประธานในพระวิริยะมงคลมหาเจดีย์ศรีรัตนโกสินทร์ วัดธรรมมงคล สุขุมวิท ซอย 101 ต.บางจาก อ.พระโขนง กรุงเทพมหานคร มีพุทธลักษณะเป็นพระพุทธรูปปางประทานพร วัสดุที่ใช้สร้างเป็นเนื้อโลหะทองสัมฤทธิ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเสด็จมาเททองหล่อ ณ วัดธรรมมงคล เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2519 เวลา 16.49 น. เป็นวันเดียวกันกับทรงวางศิลาฤกษ์พระวิริยะมงคลมหาเจดีย์ศรีรัตนโกสินทร์

10. พระพุทธชินวรมุนี พระสมเด็จสิริกิตต์

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิตต์ พระบรมราชินีนาถได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้สร้าง”พระพุทธชินวรมุนีพระสมเด็จสิริกิตต์”ขึ้น โดยเสด็จพระราชดำเนินทรงเททองหล่อ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2521 พระพุทธรูปมีจารึกที่ฐาน มีขนาด หน้าตักกว้าง 22 เซนติเมตร สูง เฉพาะองค์พระ 23 เซนติเมตร สูงจากฐานถึงพระรัศมี 43 เซนติเมตร วัสดุ ทำจากทองคำพระพุทธรูปองค์นี้เป็นพระพุทธรูปประทับนั่งแบบวิราสนะ(ขัดสมาธิราบ) แสดงธยานะมุทรา(ปางสมาธิ) พระพุทธรูปมีพุทธลักษณะคล้ายพระพุทธรูปแบบสุโขทัยยุคทอง โดยมีพระพักตร์เป็นรูปวงรี พระนลาฏค่อนข้างกว้าง พระขนงโก่ง พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกโด่ง พระโอษฐ์เรียวเล็ก และพระกรรณยาว พระเศียรประกอบด้วยขมวดพระเกศาเป็นก้นหอยขนาดเล็ก มีเกตุมาลาและรัศมีรูปเปลวไฟเหนือพระเศียร องค์พระพุทธรูปมีพระอังสากว้าง บั้นพระองค์เล็ก ครองอุตราสงค์เรียวห่มเฉียงเปิดพระอังสาขวา มีชายอุตราสงค์พาดบนพระอังสาซ้ายห้อยยาวลงมาจรดพระนาภี ปลายเป็นลายเขี้ยวตะขาบ พระพุทธรูปประทับนั่งเหนือปัทมาสน์บนฐานแข่งสิงห์ โดยมีผ้าทิพย์จำหลักลายพร้อมพระนามาภิไธยย่อ สก.ภายใต้พระชฎา เบื้องล่างของฐานแข่งสิงห์มีจารึกประกอบ พระพุทธรูปองค์นี้ปัจจุบันประดิษฐานหน้าฐานชุกชีพระพุทธรูปมหารัตนปฎิมากร ภายในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ภาพที่ 5.11 พระพุทธชินวรรมุณี พระสมเด็จจสิริกิตต์
ที่มา: ม.ร.ว. สิริยวดี สุขสวัสดิ์ (2535: 486)

11. พระศรีศากยะทศพลญาณ ประธานพุทธมณฑลสุทรรศน์

"พระศรีศากยะทศพลญาณ ประธานพุทธมณฑลสุทรรศน์" เป็นพระพุทธรูปยืนปางลีลาขนาดใหญ่ พุทธลักษณะทรงยกพระบาทขวาจะก้าวเดิน ห้อยพระกรขวาไกวพระหัตถ์ พระหัตถ์ข้างซ้ายยกเสมอพระอุระไปเบื้อง แสดงธรรม หน้าเป็นกิริยาเดิน แสดงเรื่องราวเกี่ยวข้องกับพุทธประวัติ ตอนที่พระพุทธเจ้าเสด็จไปจำพรรษา ณ ปันชุกัมพลศิลาอาสน์ภายใต้ไม้ปาริฉัตตกะ ณ ดาวดึงส์ เทวโลก เมื่อออกพรรษามหาปวารณาแล้ว จึงเสด็จลงจากเทวโลก ในการเสด็จลงจากเทวโลกนั้นเรียกกันว่า "เทโวโรหนสมาคม" หล่อด้วยทองสำริดหนัก 17,543 กิโลกรัม โดยแบ่งหล่อเป็นชิ้นต่างๆ ขององค์พระรวม 137 ชิ้น แล้วจึงนำไปประกอบกับโครงเหล็กบนฐานพระพุทธรูป เพื่อเชื่อมรอยต่อ และปรับแต่งให้เป็นเนื้อเดียวกัน พระพุทธรูปมีความสูง 15.875 เมตร ถือเป็นพระพุทธรูปลีลา หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ ที่มีลักษณะงดงาม และมีขนาดใหญ่ที่สุดในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยได้รับแรงบันดาลใจประยุกต์พุทธลักษณะมาจากพระพุทธรูปปางลีลาสมัยสุโขทัย โดย ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ชาวอิตาลี เป็นผู้ออกแบบ ซึ่งในตอนแรกพระพุทธรูปที่ออกแบบไว้นั้น พระพุทธรูปมีความสูงเพียง 2.14 เมตร แต่เพื่อให้สอดคล้องกับโอกาสที่พระพุทธศาสนาอายุครบ 2,500 ปี จึงได้มีการขยายขนาดเพื่อให้ได้เป็น 2,500 กระเบียด (1 กระเบียดเท่ากับ 1/4 นิ้ว) ดังนั้นพระศรีศากยะทศพลญาณฯ ในปัจจุบัน จึงมีความสูงถึง 15.875 เมตร ใหญ่กว่าขนาดต้นแบบ 7.5 เท่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีก่อฤกษ์พุทธมณฑล ณ บริเวณใต้ฐานองค์พระประธาน

เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 และได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2500 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2525 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้มีพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จประกอบพิธีสมโภช เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2525

ภาพที่ 5.12 พระศรีศากยะทศพลพุทธมณฑลสุพรรณบุรี พระประธาน

12. พระศรีอริยเมตไตรย

พระศรีอริยเมตไตรย ประดิษฐาน ณ พระวิหารพระศรีอริยเมตไตรย วัดญาณสังวราราม เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร สังกัดธรรมยุติกนิกาย ตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) เป็นองค์ประธาน จัดสร้างวัด เมื่อปี พ.ศ. 2519 พระวิหารพระศรีอริยเมตไตรย เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น ตั้งอยู่ด้านหน้าพระเจดีย์พุทธคยาจำลอง หันหน้าไปทางทิศเหนือ สร้างเป็นลักษณะวิหารไทยภาคกลาง ยกพื้นสูง เป็นห้องโถงจตุรมุข หลังคามุงกระเบื้อง สร้างเป็นแบบศิลปะไทยแท้ อันปราณีตบรรจง ภายในประดิษฐานพระพุทธรูป ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้รับ น้อมเกล้าฯ ถวายจากคณะผู้สร้าง และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ พระศรีอริยเมตไตรยออกแบบโดยอาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ ประจำปี พ.ศ. 2528 โดยออกแบบตามนิมิตของผู้มีจิตศรัทธาในการสร้าง คือ คุณประนารถ ทัตตานนท์ โดยในภาพร่าง ลงวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2526 อาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์ บันทึกไว้ว่า “ท้าวพรหมมหาศักดิ์สิทธิ์ ทรงออกแบบ ข้าพระพุทธเจ้า นายเพื่อ

หิริพิทักษ์ ผู้เขียน” การสร้างพระศรีอริยเมตไตรยนี้ มีการเตรียมการสร้างตั้งแต่ พ.ศ.2507 กระทั่งสร้างแล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2527 คณะผู้สร้างจึงได้น้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ตามวัตถุประสงค์ของการสร้าง และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญมาประดิษฐานที่วิหารพระศรีอริยเมตไตรยแห่งนี้ เมื่อ พ.ศ. 2530 องค์พระศรีอริยเมตไตรย เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ ขัดสมาธิเพชร สีทองเหลืองอร่ามทั้งองค์ พระพักตร์ค่อนข้างกลม พระหนุเป็นปม พระเศวตเกล้ามวลผมมีเกตุมาลา (อุษณิษะ) ยอดแหลม พระนาสิกโด่ง พระขนงโก่ง อุณาโลมรูปดอกไม้อันจิ๋วเป็นริ้วธรรมชาติชายสังฆาฎิ์ห้อยกลางพระอุระประดิษฐานภายใต้ซุ้มเรือนแก้วและพุทธบัลลังก์บัวคว่ำบัวหงายสามชั้นบนฐานสิงห์ ซุ้มเรือนแก้วรูปใบโพธิ์ มีหงส์ทองหิมพานต์คู่หันหน้าเข้าหากัน และราชสีห์คู่ด้านล่างหงส์ ด้านขวาราชสีห์ยกขาหน้าขวา ด้านซ้ายราชสีห์ยกขาหน้าซ้ายซ้าย ทองเหลืองที่ใช้หล่อองค์พระได้จากฝาบาตรจำนวน 84,044 ฝา หมายถึง 84,000 พระธรรมชั้นร์ รวมกับ 12 ราศี และอวัยวะทั้ง 32 ของมนุษย์

ภาพที่ 5.13 พระศรีอริยเมตไตรย และภาพร่าง โดยอาจารย์เพื่อ หิริพิทักษ์

13. พระพุทธรูปประจำพระชนมวารพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ

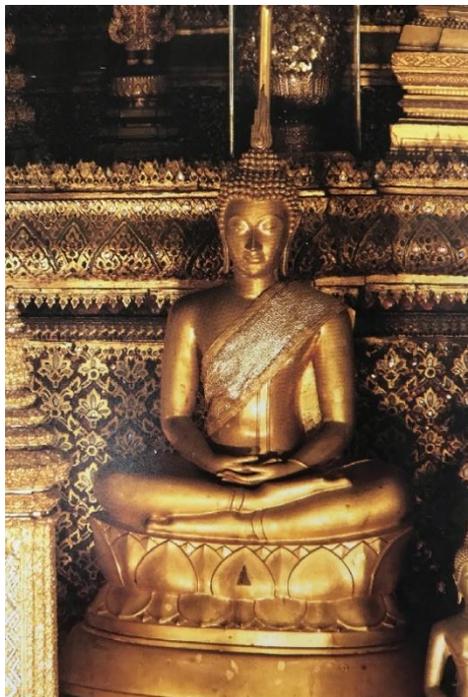
พระพุทธรูปประจำพระชนมวารพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ เป็นพระพุทธรูปยืนแบบสมถังค์ แสดงปางห้ามญาติ หรืออภัยมุทราด้วยพระหัตถ์เพียงข้างเดียว ส่วนพระหัตถ์ซ้ายทอดลงข้างพระวรกาย มีขนาดสูงเฉพาะองค์พระ 26.80 เซนติเมตร สูงจากฐานถึงพระรัศมี 31.95 เซนติเมตร วัสดุสร้างด้วย เงิน กะไหล่ทองพระพุทธรูปมีลักษณะคล้ายพระพุทธรูปแบบสุโขทัย

โดยมีพระพักตร์เป็นวงรี พระนลาฏก่อนข้างแคบ พระขนงโก่ง พระนาสิกโด่ง พระโอษฐ์อมยิ้ม และพระกรรณยาว พระเศียรประกอบด้วยขมวดพระเกศาเป็นก้นหอย มีเกตุมาลาและรัศมีรูปเปลวไฟอยู่เบื้องบน องค์พระพุทธรูปมีพระอังสาใหญ่ บั้นพระองค์เล็ก โดยครองอุตราสงค์เรียบ ห่มคลุมพระอังสาปล่อยชายอุตราสงค์ให้ห้อยตกลงมาเป็นเส้นอ่อนโค้งด้านข้างพระวรกายทั้งสองข้าง อันตราสกที่ทรงเรียบเช่นเดียวกับอุตราสงค์ โดยปรากฏขอบสองชั้นที่บั้นพระองค์ และจับทบห้อยลงมาเบื้องหน้ายาวเกือบจรดข้อพระบาท พระพุทธรูปประทับยืนบนปัทมาสน์ ประกอบด้วยกสิปบัวหงาย และกสิปบัวคว่ำ มีเกสรบัวประดับ ปัทมาสน์นี้วางซ้อนอยู่เหนือฐานเชิงรูปแปดเหลี่ยมเบื้องล่าง โดยมี นายแก้ว หนองบัว เป็นประติมากร ผู้ปั้นหุ่น และได้ทำการแก้ไขตามพระบรมราชวินิจฉัย จากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินเททองหล่อ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2530 โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งฉลองสมโภช ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม 4 ธันวาคม พ.ศ. 2530 ปัจจุบัน ประดิษฐานภายในหอพระสุลาลัยพิมาน ในหมู่พระมหามณเฑียร

ภาพที่ 5.14 พระพุทธรูปประจำพระชนมวารพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ
ที่มา: ม.ร.ว. สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2535: 474-476)

14. พระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา 5 รอบ

ภาพที่ 5.15 พระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา 5 รอบ

ที่มา: ม.ร.ว. สิริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2535: 472)

พระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา 5 รอบ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา 5 รอบ ตามแบบพระพุทธรูปนารายณ์ ประดิษฐานบนพุทธบัลลังก์เคียงคู่กับพระสัมพุทธพรรณี หน้าฐานชุกชีพระพุทธรูปมหายานรัตนปฏิมากร ในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดา วัสดุสร้างจากโลหะผสมทองแดงกะไหล่ทอง มีขนาดหน้าตักกว้าง 46 เซนติเมตร สูงเฉพาะองค์พระ 64.50 เซนติเมตรสูงจากฐานถึงพระรัศมี 89 เซนติเมตรสูงจากฐานถึงยอด เป็นพระพุทธรูปซึ่งมีพุทธลักษณะละม้ายกับพระพุทธรูปแบบสุโขทัยยุคทอง โดยเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งแบบวิราสนะ (ขัดสมาธิราบ) แสดงธยานะมุทรา (ปางสมาธิ) พระพุทธรูปมีพระพักตร์เป็นวงรี พระนลาฏค่อนข้างกว้าง พระขนงโค้ง พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกโด่ง พระโอษฐ์เรียว พระกรรณยาว พระเศียรประดับด้วยขมวดพระเกศาเป็นก้นหอย มีเกตุมาลา และรัศมีรูปเปลวไฟเบื้องบน องค์พระพุทธรูปครองอุตราสงค์เรียบไม่มีริ้ว ห่มเฉียงเปิดพระอังสาขวา มีชายอุตราสงค์พาดบนพระอังสาซ้ายยาวจรดพระนาภี อันตรวาสกที่ทรงเรียบ เช่นเดียวกับ

อุตราสงค์ที่ครองอยู่ พระพุทธรูปประทับนั่งบนปีพมาสน์ จำหลักกليبบัวคว่ำ และกليبบัวหงาย มีพระพิมพ์องค์หนึ่งประดับบนกليبบัวหงายเบื้องหน้า พระพุทธรูปกางกั้นด้วยฉัตรปรั 5 ชั้นเบื้องบน ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเททองหล่อพระพุทธรูปองค์นี้ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2530 ภายหลังที่ช่างได้ตกแต่งพระพุทธรูปเสร็จเรียบร้อยแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงบรรจุพระพิมพ์ฝังจิตรดคาไว้ที่กليبบัวฐานพระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา 5 รอบ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการฉลองสมโภช ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2530

15. พระประธานวัดตรีทศเทพ

พระประธานวัดตรีทศเทพ ประดิษฐานเป็นพระพุทธรูปประธานในพระอุโบสถวัดตรีทศเทพ พุทธลักษณะแสดงปางสมาธิ วัสดุหล่อด้วยโลหะผสม " โดยมีขนาดหน้าพระเพลา 61.9 นิ้ว สูง 89 นิ้ว พระรัศมี 14 นิ้ว ฐานถึงบัว 19 นิ้ว ส่วนกว้าง 32 นิ้วพระพุทธรูปองค์หนึ่งที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จำลองแบบ "พระพุทธรูปนวราชบพิตร" เพื่อเป็นพระประธานในพระอุโบสถวัดตรีทศเทพวรวิหารและพระราชทานพระนามว่า "พระพุทธรูปนวราชบพิตร" วัดตรีทศเทพ พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร สร้างสมัยรัชกาลที่ 4 ในราวปี พ.ศ.2528-2529 พระเทพวัชรธรรมาภรณ์ (สุรพงษ์ ฐานวโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดตรีทศเทพ ได้มีการสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ทรงตรีมุขขึ้นแทนหลังเดิม แต่ยังไม่มีการประธาน จนปี พ.ศ.2530 อันเป็นโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ (60 พรรษา) พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทางวัดจึงขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตหล่อพระประธาน สำหรับประดิษฐานในพระอุโบสถ เพื่อถวายเป็นพระราชาสกุลในมหามงคลสมัย โดยจำลองแบบ "พระพุทธรูปนวราชบพิตร" ที่พระองค์ทรงสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2508 พระพุทธรูปนวราชบพิตร พระประธานในพระอุโบสถ วัดตรีทศเทพ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จำลองแบบ "พระพุทธรูปนวราชบพิตร" พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีเททองหล่อพระปฏิมาประธานด้วยพระองค์เอง พร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวันพุธที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2530 และทรงเททอง "พระกริ่งและพระชัยวัฒน์ พุทธรูปนวราชบพิตร" ที่ทางวัดได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดสร้างเป็นที่ระลึกด้วยอีกด้วย

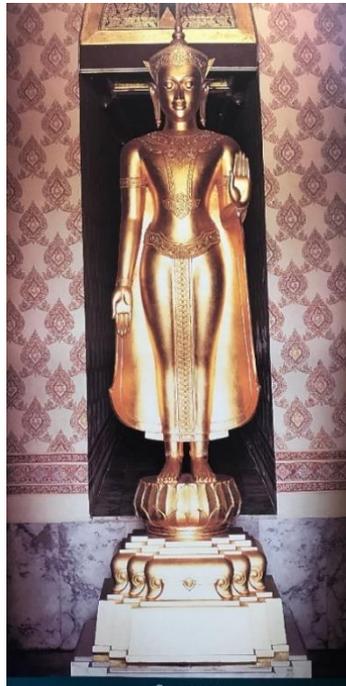
ภาพที่ 5.16 พระประธานวัดตรีทศเทพ

16. พระพุทธสุริโยทัยสิริกิติ์ที่ขามมงคล

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานอนุญาตให้สร้างพระพุทธรูปมาเพื่อประดิษฐานภายในเจดีย์ศรีสุริโยทัยและทรงพระราชทานพระนามว่า “พระพุทธสุริโยทัยสิริกิติ์ที่ขามมงคล” ซึ่งมีความหมายว่า “พระพุทธเจ้าทรงเป็นมงคลแห่งสมเด็จพระสุริโยทัย และทรงเจริญพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ” พระพุทธสุริโยทัยสิริกิติ์ที่ขามมงคล ปั้นแบบโดย ศาสตราจารย์ วิชัย สิทธิรัตน์ ศิลปินแห่งชาติ โดยมีพระพุทธรูปทรงเครื่องสมัยอยุธยาตอนกลาง ที่สมเด็จพระพุทธปาพจนบดี (ทองเจือ จินตาทโร) เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามเป็นผู้ประทานให้เป็นต้นแบบ เป็นศิลปะยุครัตนโกสินทร์ ประดิษฐานอยู่ภายในพระเจดีย์ศรีสุริโยทัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพุทธลักษณะเป็นพระพุทธรูปประทับยืนทรงเครื่อง พระหัตถ์ซ้ายเสมอพระอุระปางประทานอภัย พระหัตถ์ขวาปางประทานพร หายทอดขนานไปกับพระโสณี ทรงอุณหิส กุณฑล กรองศอ ห้อยทับทรวง ทรงพาหุรัด ทองพระกร ทองพระบาท ขอบบน และหน้านางของสรวงประดับลายรักร้อยกลีบบัว อยู่บนฐานบัววงทรงกลมรองรับด้วยฐานสิงห์และฐานเขียง ย่อมุมไม้สิบสอง หล่อด้วยโลหะสัมฤทธิ์ ลงรักปิดทองมีขนาดความสูงเท่าส่วนสูงของพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 (1.63 เมตร)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ (รัชกาลที่ 10) ได้เสด็จทรง

ประกอบพิธีมังคลาภิเษก เสกดิน เสกน้ำพระพุทธรูป ปั่นหุ่นที่พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2534 จากนั้นได้เสด็จฯ เททองที่โรงหล่อกองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร กิ่งอำเภอ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2534 และทรงเสด็จฯ ในพระราชพิธีมังคลาภิเษก ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระราชพิธีมังคลาภิเษกครั้งนี้วัดต่าง ๆ ทั่วพระราชอาณาจักร เจริญพระพุทธรูปไปพร้อมกันด้วย วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2534 ทรงเสด็จฯในงานพระราชพิธีสมโภช พระเจดีย์ศรีสุริโยทัย ทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุในพระเกตุขององค์พระปฏิมาพระพุทธรูปสุริโยทัย สิริกิติชฌายุมงคลที่ทรงอัญเชิญขึ้นประดิษฐาน และทรงประกอบพระราชพิธีอัญเชิญเจดีย์พระบรมธาตุ จำลองขึ้นสู่ที่บรรจุบนคอระฆังขององค์พระเจดีย์ศรีสุริโยทัย

ภาพที่ 5.17 พระพุทธรูปสุริโยทัยสิริกิติ์ที่ชฌายุมงคล
ที่มา : ทศพล จังพานิชย์กุล (2545.248)

17. พระพุทธรูปมงคลธรรมศรีไชย (พระหยก)

พระพุทธรูปมงคลธรรมศรีไชย (พระหยก) ประดิษฐานอยู่ ณ ที่บนศาลา ภ.ป.ร. หรือศาลาหลวง พ่อหยก วัดธรรมมงคล เป็นพระนามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงพระราชทานให้แก่พระพุทธรูปที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกโดยมีขนาดหน้าตักกว้าง 1.66 เมตร และความสูง 2.20 เมตร พระพุทธรูปหยกองค์นี้เกิดจากการที่ "หลวงพ่อวิริยงค์ สิรินุโร" เจ้าอาวาส

วัดธรรมมงคลได้นิมนต์เห็นหยกสีเขียวบริสุทธิ์ก้อนใหญ่ ซึ่งหลวงพ่อก็ใช้เวลารอคอยนานถึง 5 ปี เมื่อถึงคราวออกพรรษาหลวงพ่อก็ได้เดินทางไปประเทศประเทศแคนาดา และได้พบกับหยกที่มีขนาดใหญ่ชุดค้นพบโดย นาย จอห์น สกุกเลอร์ ที่เหมืองทอง และดำเนินการส่งลงเรือเพื่อนำมาประเทศไทยในเดือน มกราคม พ.ศ. 2535 โดยเรือ ชื่อ “ Luanhe ” ถึงวัดธรรมมงคล วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2535 เนื่องจากหยกเป็นหยกเนื้อดีที่มีความแข็งแรงมากจึงต้องใช้เวลาจนถึง 12 เดือนหรือ 1 ปี ในการแกะสลักจึงสำเร็จเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิแกะสลักโดยช่างจากประเทศอิตาลี ชื่อ นายซีซี สมอิล นายเปาโล เวียกจิ และ นายซารีฟ ทัพฟีก ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 29,528,200 บาท และกลายเป็นปฏิมากรรมที่ทำด้วยหยกสีเขียวบริสุทธิ์ใหญ่ที่สุดในโลก มีอยู่เพียงองค์เดียวและถูกจัดเป็นสิ่งมหัศจรรย์ชิ้นหนึ่งของโลก

ภาพที่ 5.18 พระพุทธมงคลธรรมศรีไชย (พระหยก)

18. พระพุทธมหาวชิรอุตตโมภาสศาสดา

พระพุทธมหาวชิรอุตตโมภาสศาสดา หรือ พระพุทธรูปแกะสลักหน้าผาเขาชีจรรย์ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ประทับนั่งปางมารวิชัย เลียนแบบพุทธลักษณะของพระพุทธรูปนวราชพิตร ศิลปะสุโขทัยผสมล้านนา มีขนาดหน้าตักกว้าง 70 เมตร สูง 109 เมตร ฐานบัวหรือบัวบัลลังก์สูง 21 เมตร รวมทั้งหมดสูง 130 เมตร เป็นสลักร่องลึก วัสดุสร้างจาก คอนกรีต โมเสกทองคำแท้ นิลดำ หินเนื้อปูน ประกอบด้วย หินอ่อนแคล์ซิไลท์ รูปเลนส์ ขนาบด้วย หินฟิลไลต์ หินฉนวน และหินเมต้า-เซิร์ท พระพุทธรูปมีลักษณะสำคัญของพระพุทธร คือ เทคนิคการแกะสลักหินให้เป็นลายเส้นร่องลึก ขนาดเส้นประมาณ 0.3-0.5 เมตร ร่องลึกประมาณ 0.1 เมตร ถมร่องให้ปูนด้วยปูนซีเมนต์ และปิดทับลายเส้น

ด้วยสีทอง โดยสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เมื่อครั้งยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ทรงเสียดายเขาชีจรรย์ที่มีภูมิทัศน์ยิ่งใหญ่สง่างามตามธรรมชาติ จึงทรงดำริที่จะอนุรักษ์เขาชีจรรย์ ด้วยการสร้างพระพุทธรูปแกะสลักบนหน้าผาเขาชีจรรย์ให้เป็นปูชนียสถานสำคัญทางพระพุทธศาสนา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 – พ.ศ. 2533 คณะกรรมการกำหนดรูปแบบพระพุทธรูปแกะสลักหินหน้าผาเขาชีจรรย์ ซึ่งตั้งโดยคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ภาพที่ 5.19 พระพุทธมหาวชิรอุตตโมภาสศาสดา หน้าผาเขาชีจรรย์ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มีพระมหากุณณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตพระราชทานนามพระพุทธรูปว่า “พระพุทธมหาวชิรอุตตโมภาสศาสดา” มีความหมายว่า “พระพุทธเจ้าทรงเป็นศาสดาที่รุ่งเรืองสว่างประเสริฐดุจดั่งมหาวชิระ” ระยะเวลาในการสร้างทั้งสิ้นราว 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2538 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2539 งบประมาณการสร้าง 43,305,800 บาท โดยมีคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดสร้าง ท่านพลเรือโท ประสทธิ ลัทธิตธรรม เลขาธิการทีมงานจากสถาบัน AIT (Asian Institute of Technology สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย) ศ.ดร.ปริญญา นุตาลัย ปรมาจารย์ทางธรณีวิทยา และรศ.ดร.นพดล เพียรเวช ผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการ รวมทั้งส่งวิศวกรมากำกับดูแลในภาคสนามอย่างใกล้ชิด 2 ท่าน คือ คุณสุชัย รุจิวิชัยกุล และ คุณจิรกิตติมรัมย์ ทีมงานจากกรมศิลปากร นำโดยอาจารย์กนก บุญโพธิ์แก้ว รองอธิบดีฯ และคณะ อันได้แก่ คุณมานพ อมรรุฒิโรจน์ คุณบุญส่ง น้อมบุญ และคุณชิน ประสงค์ ทีมงานเลเซอร์จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (บางมด) และ “เน็คเทค” ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

(NECTEC) นำโดย ศ.ดร.พิเชษฐ ลีมีสุวรรณ และดร.พงศ์พันธ์ จินดาอุดม ฐานทัพเรือสัตหีบเจ้าของพื้นที่ นำโดยท่านพล.ร.ต.ประสงค์ สงเคราะห์ รองผู้บัญชาการ ฐานทัพเรือสัตหีบ ซึ่งได้อำนวยความสะดวกอย่างดียิ่งคณะผู้มีจิตศรัทธา นำโดยคุณนิภา คงสุข และคณะ บริจาคเงินค่าที่เจียรไนเป็นรูปโมเสคจำนวน 1,678 ชิ้น สำรอง 250 ชิ้น รวมทั้งหมด 1,928 ชิ้น

19. พระพุทธกาญจนธรรมสถิต

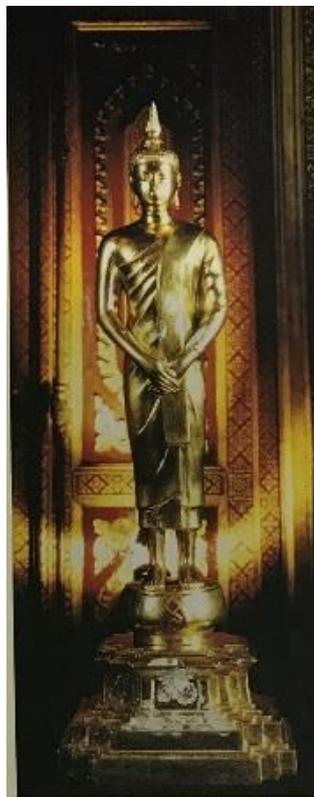

ภาพที่ 5.20 พระพุทธกาญจนธรรมสถิต วัดพระราม 9

พระพุทธกาญจนธรรมสถิต เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ลักษณะแบบรัตนโกสินทร์ กล่าวคือองค์พระพุทธรูปมีลักษณะผสมผสานระหว่างอุดมคติและเหมือนจริง ในมีส่วนของพระเศียร พระเกศา พระพักตร์ แบบอุดมคติ เหมือนจริงด้วยการห่มจีวรแบบพระสงฆ์ กลมกลืนและประณีตมีขนาดความสูงจากทับเสด็จ (หน้ากระดาน) ถึงปลายรัศมี 180 เซนติเมตร ขนาดหน้าพระเพล 120 เซนติเมตร โดยมีพระพุทธรูปเบื้องซ้าย และเบื้องขวาของพระประธาน เป็นพระพุทธรูปหล่อโลหะผสมทองเหลืองและทองแดงปิดทอง งบประมาณ 3 ล้านบาท เมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2541 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ แทนพระองค์ทรงประกอบพิธีเททองหล่อองค์พระประธานประจำพระอุโบสถ วัดพระราม 9 กาญจนภิเษก โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยเลือกแบบพระพุทธรูปปางมารวิชัย (ปางชนะมาร)

จากการออกแบบเสนอโดยนาวาอากาศเอกอาวุธ เงินชูกลิ่น อธิบดีกรมศิลปากร (ในขณะนั้น) และศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะสถาปัตยกรรม (สถาปัตยกรรมไทย) พุทธศักราช 2541 ออกแบบทั้งหมด 7 แบบ โดยพระองค์ทรงแก้ไขแบบเล็กน้อยด้วยพระองค์เองเพียงเล็กน้อย คือทรงแก้ไขแนวเส้นหลังของอัครสาวกซ้ายขวา จากน้อมประนมมือเป็น หลังตรงประนมมือ โดยให้ ศาสตรเมธี นนทิวรรณ จันทนะพะลิน ประติมากร อาจารย์และศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (วิจิตรศิลป์) พุทธศักราช 2549 เป็นผู้ปั้นต้นแบบ

20. พระพุทธรูปประจำพระชนมวารสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ภาพที่ 5.21 พระพุทธรูปประจำพระชนมวารสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

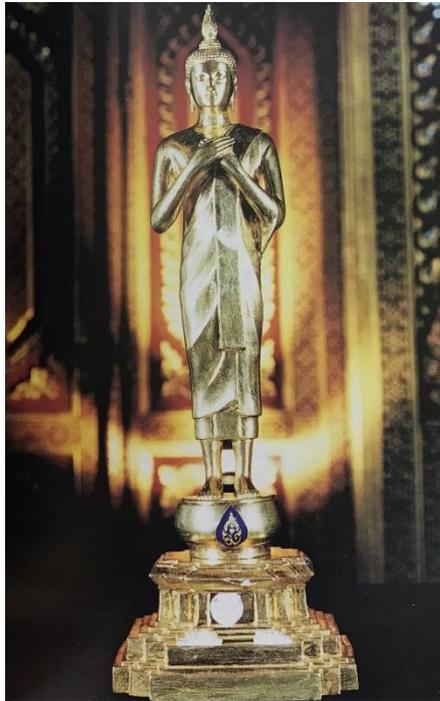
ที่มา: ม.ร.ว. สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2535: 487)

เนื่องในโอกาสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ ในปี พ.ศ. 2542 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สร้างพระพุทธรูป ประจำพระชนมวารสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในปางถวายเนตร ด้วยเนื้อ

เงินเปี้ยกทองคำ ตามแบบและขนาดที่สมเด็จพระเจ้าฟ้าง่างเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงโปรด สมเด็จพระเจ้าฟ้าง่างเธอฯ ได้เสด็จไปทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระพุทธรูป ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 พระพุทธรูปประทับยืนมีพระวรกายสะอิดสะเอ้ง แสดงความงามสง่า มีพระพักตร์เป็นรูปวงรี พระขนงโก่ง พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกโด่ง พระโอษฐ์เรียว และพระกรรณยาว พระเศียรประกอบด้วยเม็ดพระศกเป็นตุ่มแหลมขนาดเล็ก มีเกตุมาลาและรัศมีเป็นรูปเปลวไฟอยู่เบื้องบน ครองอุตราสงค์ จีบเป็นริ้วเหมือนริ้วผ้าตามธรรมชาติ ห่มเฉียงเปิดพระอังสาขวา มีสังฆาฏิขนาดใหญ่พาดบนพระอังสาซ้ายห้อยลงมาเบื้องล่างกับทั้งปรากฏอันตราวาสกเรียบด้านข้างของอุตราสงค์นั้น พระพุทธรูปประทับยืนบนฐานกลมเหนือฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุมอีกต่อหนึ่ง

21. พระพุทธรูปประจำพระชนมวารสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

พระพุทธรูปประจำพระชนมวารสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ (รัชกาลที่ 9) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างในโอกาสสมหามงคลที่รัชกาลที่ 9 ทรงเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ ในปี พ.ศ.2542 พระพุทธรูปประทับยืนแบบสมถังค์ ปางรำพึง ด้วยสมเด็จพระบรมราชชนกทรงพระราชสมภพในวันศุกร์ มีพุทธลักษณะยกพระหัตถ์ทั้งสองประสานหน้าพระอุระ โดยพระหัตถ์ขวาซ้อนเหนือพระหัตถ์ซ้าย มีความสูงเฉพาะองค์พระ 23.4 เซนติเมตร ฐานสูง 8.1 เซนติเมตรสูงรวมจากฐานถึงพระรัศมี 31.5 เซนติเมตร วัสดุทำจากเนื้อเงินเปี้ยกาทอง ประดิษฐานบนพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทองค์กลาง ชั้นที่ 3 ในการสร้างสมเด็จพระเจ้าฟ้าง่างเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้เสด็จไปทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระพุทธรูป ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 พระพุทธรูปมีพระพักตร์เป็นรูปวงรี พระขนงโก่ง พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกโด่ง พระโอษฐ์เรียว และพระกรรณยาว พระเศียรประกอบด้วยเม็ดพระศกเป็นตุ่มขนาดเล็ก มีพระเกตุมาลาและรัศมีเป็นรูปเปลวไฟอยู่เบื้องบน องค์พระพุทธรูปมีพระวรกายสะอิดสะเอ้งที่สง่างาม ครองอุตราสงค์จีบเป็นริ้วเหมือนริ้วตามธรรมชาติ ห่มเฉียงเปิดพระอังสาขวา มีสังฆาฏิขนาดใหญ่พาดบนพระอังสาซ้ายห้อยยาวลงมาเบื้องล่าง อันตราวาสกที่ทรงเรียบปรากฏให้เห็นอยู่ด้านล่างของอุตราสงค์ พระพุทธรูปประทับยืนบนฐานกลมเหนือฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุมไม้สิบสอง อันประกอบด้วยฐานเชิง และฐานปัทมลดหลั่นกันเป็นชั้น ปัจจุบันอัญเชิญพระพุทธรูปประจำพระชนมวารสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานเฉพาะพระองค์

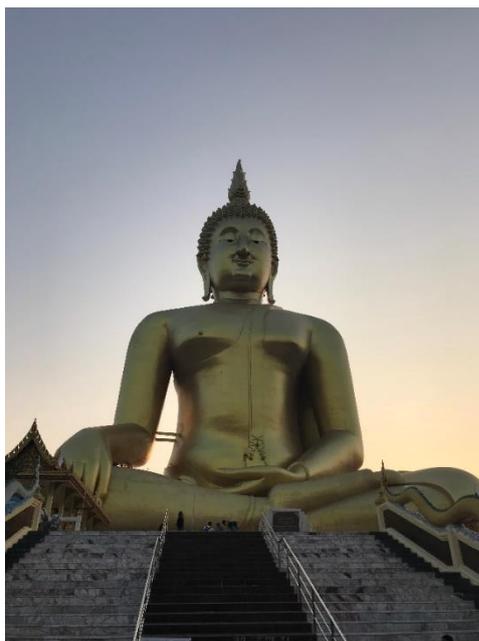

ภาพที่ 5.22 พระพุทธรูปประจำพระชนมวารสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร
อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก
ที่มา: ม.ร.ว. สूरียวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2535: 489)

22. พระพุทธมหานวมินทร์ศากยมุนีศรีวิเศษชัยชาญ(หลวงพ่อใหญ่)

พระพุทธมหานวมินทร์ศากยมุนีศรีวิเศษชัยชาญ หรือชื่อที่นิยมเรียกติดปากของคนในพื้นที่ว่า”หลวงพ่อใหญ่”เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยขนาดใหญ่ มีขนาดหน้าตักกว้าง 63.05 เมตร สูง 95 เมตรจากฐานองค์พระถึงยอดเกศา เทียบเท่ากับตึก 40 ชั้น ความสูง (จากพื้นดิน-พระเกศา) 93 เมตร ช่วงแขน (หัวไหล่-ข้อศอก) ยาว 25 เมตร ข้อศอก-ข้อมือ ยาว 30 เมตรหน้าอก ยาว 15 เมตร กว้าง 75.60 เมตร วัสดุที่สร้างใช้เทคนิคก่ออิฐถือปูน ฉาบสีทอง ประดิษฐานอยู่ ณ วัดม่วง ต.หัวตะพาน อ.วิเศษชัยชาญ จ.อ่างทอง จัดเป็นพระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดในโลกองค์หนึ่ง สร้างขึ้นโดยดำริของ พระครูวิบูลอาจารย์คุณ (เกษม อาจารย์สุโภ) เจ้าอาวาสองค์แรกของวัดม่วง เพื่อถวายแด่พระพุทธเจ้า และพระพุทธศาสนา โดยเริ่มก่อสร้างตั้งแต่วันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2534 แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 พ.ศ. 2534 ท่านพระครูวิบูลอาจารย์คุณ (หลวงพ่อกเกษม อาจารย์สุโภ) ได้มาปักกลดธุดงค์เห็นว่าบริเวณนี้เคยเป็นวัดร้าง จึงนำปฏิบัติธรรม แต่ขณะปฏิบัติธรรม ได้ปรากฏนิมิต เห็นองค์หลวงปู่ขาว และหลวงปู่แดง มาบอกว่าให้ท่านได้ช่วยก่อสร้างวัดม่วงขึ้นมาใหม่ เพราะท่านพระครู

เป็นผู้มีบารมีที่สามารถจะก่อสร้างบูรณะวัดม่วงขึ้นมาใหม่ได้ ใช้ทุนทรัพย์ในการสร้างทั้งหมดรวม 104,261,089.65 บาท จากการบริจาคของผู้มีจิตศรัทธา รวมเป็นระยะเวลากว่า 16 ปี โดยที่ ท่านได้ให้ชื่อพระพุทธรูปว่า "พระพุทธรูปหาวมินทรศากยมุนีศรีวิเศษชัยชาญ" เป็นการอุทิศแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นพระพุทธรูปที่สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล นับเป็นพระพุทธรูปองค์สำคัญของวัดม่วงและจังหวัดอ่างทอง

ภาพที่ 5.23 พระพุทธรูปหาวมินทรศากยมุนีศรีวิเศษชัยชาญ(หลวงพ่อใหญ่)

23. พระพุทธไสยาสน์โลกนาถศาสดามหามุนี

พระพุทธไสยาสน์โลกนาถศาสดามหามุนี วัดป่าภูก้อน ต.บ้านก้อง อ.นาขาง จ.อุดรธานี สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2554 ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่านาขางและป่าน้ำโสม ท้องที่บ้านนาคำ เกิดขึ้นจากความศรัทธาของพุทธบริษัท ที่ตระหนักถึงคุณประโยชน์ของธรรมชาติและป่าต้นน้ำลำธาร ซึ่งกำลังถูกทำลาย และเพื่อตามรอยพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในการรักษาความสมบูรณ์ของป่าไม้ต้นน้ำลำธาร สัตว์ป่า และพรรณไม้นานาพันธุ์ ให้เป็นมรดกของลูกหลานไทยคู่กับแผ่นดินไทย”วัดป่าภูก้อน”จึงเป็นสถานที่ที่สงบเหมาะแก่การบำเพ็ญภาวนาของพระสายกรรมฐาน คณะพุทธบริษัทวัดป่าภูก้อน จัดสร้างพระพุทธไสยาสน์โลกนาถศาสดามหามุนี เนื่องในโอกาสสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 7 รอบ 84 พรรษา ในปี พ.ศ. 2554 โดยได้รับพระราชทานชื่อ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช(รัชกาลที่ 9)เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2552 โดยพระพุทธไสยาสน์โลกนาถศาสดามหามุนีมีพระพุทธรูปลักษณะเป็นปาง

ปรินิพพาน มีความสูง 20 เมตร สร้างจากหินอ่อนขาว 42 ก้อนหินแต่ละก้อนมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 10 ตัน หินนำเข้ามาจาก เมืองคาร์รารา ประเทศอิตาลี แกะสลักโดย อาจารย์นริศ รัตนวิมล รูปทรงมีความอ่อนช้อยงดงาม ใช้ระยะเวลาในการสร้างราว 6 ปี จุดมุ่งหมายในการสร้าง เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ทางพุทธศิลป์แห่งรัชกาลที่ 9 วัดป่าภูก้อนได้รับยกย่องให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนชาวอีสานอีกหนึ่งแห่ง

ภาพที่ 5.24 พระพุทธไสยาสน์โลกนาถศาสดามหามุนี

24. พระพุทธสุโขทัยในภาสศาสดา (หลวงพ่อใหญ่)

พระพุทธสุโขทัยในภาสศาสดา (หลวงพ่อใหญ่) พระประธานในอุโบสถวัดธรรมมงคล สุขุมวิท ซอย 101 ต.บางจาก อ.พระโขนง จ.กรุงเทพมหานคร สร้างด้วยทองสัมฤทธิ์ หน้าตักกว้าง 8 เมตร สูง 16 เมตร ใหญ่ที่สุดในปี พ.ศ. 2551 พระธรรมมงคลญาณ (หลวงพ่อวิริยงค์ สิริธโร) ออกแบบและนำสร้างโดยเป็นศิลปะสมัยรัตนโกสินทร์ปัจจุบันส่วนของฐานพระประธานทำด้วยหินอ่อนสีขาว (White Carrara Marble) นำเข้ามาจากอิตาลี สำหรับเบิกพระเนตร เป็นที่นำอัครรรย์เมื่อพระธรรมมงคลญาณต้องเดินขึ้นบันไดสูงถึง 40 ชั้น เมื่อวันที่ 7 ม.ค. 2553 เวลา 09.18 น.ทำพิธีพุทธาภิเษกอย่างยิ่งใหญ่ ตั้งพร้อมกันนี้ได้เฉลิมฉลองอุโบสถหลังใหม่ เนื่องในวาระครบรอบอายุวัฒนมงคลรอบ 90 ปี ของพระธรรมมงคลญาณ วันที่ 7 – 11 มกราคม พ.ศ. 2553

ภาพที่ 5.25 พระพุทธสุทิโนภาสศาสดา (หลวงพ่อใหญ่)

25. พระพุทธเมตตาประเทศไทย ไตรโลกนาถ คันธาราฐอนุสรณ์

พระพุทธเมตตาประเทศไทย ไตรโลกนาถ คันธาราฐอนุสรณ์ ประดิษฐาน ณ วัดทิพย์สุคนธาราม ตั้งอยู่ใน อ.ห้วยกระเจา จ.กาญจนบุรี มีเนื้อที่กว่า 300 ไร่ จัดสร้างเนื่องในโอกาสมหามงคลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเฉลิมพระชนม พรรษา 84 พรรษาและในโอกาส ที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในปี พ.ศ. 2555 มีขนาดความสูง 32 เมตรวัสดุสร้างจากทองเหลืองรมควัน เป็นพระพุทธรูปในพระอิริยาบถยืน ทรงผ้าวัสสิกสาฎก (ผ้าอาบน้ำฝน) พระหัตถ์ขวายกขึ้น กิริยากวักอาหารแสดงขอฝน หัตถ์ซ้ายหงายรองรับน้ำฝน เป็นพระพุทธรูปสำริดปางขอฝนที่สูงที่สุดในประเทศไทย แนวคิดการสร้างมาจากพุทธประวัติตอนหนึ่งในสมัยพุทธกาล นั้นฝนแล้งมากแต่ด้วยพระพุทธรูปได้ทรงพลิกพื้นที่แห้งแล้งให้มีน้ำฝนหลังไปทั่วทุกสารทิศ ซึ่งมีความเชื่อว่าการสร้างพระพุทธรูปดังกล่าว จะทำให้พื้นที่บริเวณ นั้นเกิดความชุ่มชื้นมากขึ้นจากพุธานุภาพปางขอฝน เนื่องจากพื้นที่ อ.ห้วยกระเจา จ.กาญจนบุรี เป็นพื้นที่แห้งแล้ง จึงเป็นที่มาของพระปางขอฝนซึ่งเป็นความศรัทธากับปฏิมากรรมทางพุทธศิลป์ หลังจากสร้างพระพุทธรูปแล้วพื้นที่ในอำเภอห้วยกระเจา ก็มีความเขียวขจีขึ้น สังเกตได้จากภูเขาซึ่ง ตั้งอยู่ด้านหลังองค์พระพุทธรูปจากเมื่อก่อนที่เคยแห้งแล้งก็เขียวขจีขึ้นด้วยบารมีแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความเชื่อว่าจะหากได้มากราบไหว้ชีวิตจะพบแต่ความร่มเย็นเป็นสุข ดั่งแผ่นดินที่ได้รับสายฝนให้เกิดความร่มเย็น แสดงถึงความมั่นคงของพุทธศาสนาในไทย

ภาพที่ 5.26 พระพุทธเมตตาประชาไทย ไตรโลกนาถ คันธาราฐอนุสรณ์

26. พระพุทธเจ้า 5 พระองค์

พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ณ วัดผาช่อนแก้ว บนเขาค้อ จ. เพชรบูรณ์ วัดพระธาตุผาแก้ว หรือชื่อเดิม “พุทธธรรมสถานผาช่อนแก้ว” ตั้งอยู่บนพื้นที่ 91 ไร่ บริเวณเนินเขาของหมู่บ้านทางแดง ต.แคมป์สน อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2547 โดยเจ้าอาวาสคือ พระครูสังฆรักษ์ ปารมี สุรยุทโธ และได้รับการอนุมัติจัดตั้งเป็นวัด เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 โดยที่มาของชื่อ “ผาช่อนแก้ว” นั้น มีที่มาจากชาวบ้านในหมู่บ้านทางแดงเห็นลูกแก้วลอยอยู่บนฟ้า แล้วหายเข้าไปในถ้ำที่ปลายยอดหน้าผา ทำให้ชาวบ้านเชื่อว่าสิ่งอัศจรรย์นั้นคือ พระบรมสารีริกธาตุเสด็จมา จึงยกย่องสถานที่แห่งนี้ เป็นสถานที่มงคลและศักดิ์สิทธิ์ ใกล้กับเจดีย์วัดพระธาตุผาช่อนแก้ว ยังมีมหาวิหาร พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อเป็นการร่วมน้อมถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในมหาวโรกาสเฉลิมฉลองพระชนม์มายุ 85 พรรษา ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในหลวงรัชกาลที่ 9 เป็นการสืบสานพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่คู่แผ่นดินไทยสืบต่อไป โดยส่วนของชั้นที่ 1 และ 2 ได้จัดเป็นที่พักของผู้เข้าปฏิบัติธรรม ส่วนบริเวณอื่นๆ นั้น ใช้เป็นที่ประกอบศาสนากิจ ได้แก่ การสวดมนต์ ฟังธรรม และการปฏิบัติภาวนา ออกแบบก่อสร้างโดย พระอาจารย์อำนาจ โอภาโส ได้แรงศรัทธาของช่างชาวบ้านหมู่บ้านทางแดงเป็นผู้ก่อสร้าง ซึ่งผสมผสานงานปูน งานไม้ พร้อมศิลปะลวดลายไทยที่งดงาม ประดับทั้งภายนอกและภายในอย่างลงตัวใช้เวลาประมาณ 1 ปี ศาลาปฏิบัติธรรมที่สง่างาม เรียบง่าย เต็มไปด้วยประโยชน์ใช้สอยอย่างสูงสุดก็แล้วเสร็จ

ภาพที่ 5.27 พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ณ วัดผาช่อนแก้ว บนเขาค้อ จ.เพชรบูรณ์

เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2557 มีรายงานว่าในโลกออนไลน์ ได้มีการเผยแพร่ภาพของ พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ที่วัดพระธาตุผาช่อนแก้ว อ. เขาค้อ จ. เพชรบูรณ์ ซึ่งที่นี่ ถือเป็น 1 ใน 10 สถานที่ Dream Destination ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้เชิญชวนให้ทุกคนมาร่วมสัมผัสด้วย พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ เป็นความเชื่อที่ว่า ครั้งหนึ่ง พระโพธิสัตว์ได้ทรงปฏิสนธิเกิดในครรภ์ของ แม่พญาผกาเผือก พร้อมกันถึง 5 พระองค์ โดยเป็นไข่ 5 ฟอง และอีกาพญาเผือกนี้ต้องเอาไปฝากสัตว์ 5 ชนิดช่วยเป็นแม่เลี้ยง อันได้แก่ไก่ นาคราช เต่า โค และราชสีห์ จนเติบโตใหญ่ทั้ง 5 ก็ได้ออกบวชและ ตรัสรู้กลายเป็นพระโพธิสัตว์ และพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ พระนามดังนี้

องค์ที่ 1 มีพระนามว่า พระกกุสันโธ เพราะตามนามแม่เลี้ยงที่เป็นไก่

องค์ที่ 2 มีพระนามว่า พระโกนาคมนโธ เพราะตามนามแม่เลี้ยงเป็นนาค

องค์ที่ 3 มีพระนามว่า พระกัสสปโธ เพราะตามนามแม่เลี้ยงเป็นเต่า

องค์ที่ 4 มีพระนามว่า พระโคตมโธ เพราะตามนามแม่เลี้ยงเป็นโค

องค์ที่ 5 มีพระนามว่า พระศรีอริยเมตไตรโย เพราะตามนามแม่เลี้ยงที่เป็นราชสีห์

พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ วัดพระธาตุผาช่อนแก้ว ตั้งอยู่บริเวณเนินเขา หมู่บ้านทางแดง ตำบลแคมป์สน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นพระพุทธรูปของพระพุทธเจ้าสีขาว นั่งซ้อนกันอยู่บนฐานดอกบัว 5 พระองค์ ซึ่งมีฐานขนาดความกว้าง 41 เมตร ยาว 72 เมตร และ สูง 45 เมตร การสร้างพระพุทธรูปพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ เป็นการสร้างอุทเทสิกเจดีย์ คือ เจดีย์ที่สร้างเป็นพุทธรูป อุทิศพระพุทธเจ้าเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสิ่งที่เลิศค่า เป็นรัตนะสูงสุดของชาวพุทธที่เรียกว่า พระพุทธรัตนะ สร้างเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้กราบไหว้บูชาสักการะเพื่อเป็นสิริมงคล โดยมีแนวคิดการสร้างของศิลปินผู้ออกแบบที่ตั้งใจทำประติมากรรมกลางแจ้งและสถาปัตยกรรมทางศาสนาอัน

สวยงามโดดเด่นในสายตาท่ามกลางธรรมชาติ วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว เป็นสถานปฏิบัติธรรมแก่พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนทั่วไปเป็นสถานที่ที่มีเจดีย์ที่ตั้งงาม ตกแต่งอย่างวิจิตรอลังการด้วยเครื่องประดับหลากหลายสีสันทัน เช่น พลอย สร้อย กำไล แก้ว แหวน เงินทองรวมไปถึงถ้วยชามเครื่องเบญจรงค์จำนวนมากที่วงศ์พระเจดีย์และมีพระพุทธรูปปางต่างๆประดิษฐานไว้ทั่วหลายแห่งในบริเวณและองค์เจดีย์และวัดพระธาตุผาซ่อนแก้วยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกด้วย

27. พระพุทธปฏิมาสิริภานิรมิต

พระพุทธปฏิมาสิริภานิรมิต พระพุทธรูปใน พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระราชทานพระราชานุญาต ให้พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ ได้จัดทำโครงการ “จัดสร้างพระพุทธปฏิมาสิริภานิรมิต” เพื่อประดิษฐานเป็นพระประธานภายในวิหารวัดธาราธิปไตยชัยประดิษฐ์ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ถวายเป็นพระราชกุศล แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร “พระพุทธปฏิมาสิริภานิรมิต” เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ประทับขัดสมาธิเพชร เกศบัวตูม ถอดรูปแบบจากพระเชียงแสน แบบสิงห์หนึ่ง ผสมผสานกับศิลปะแบบคุปตะของอินเดีย ทวาราวดี ศรีวิชัย และศิลปะทวารวดี ลำพูน ประทับบนฐานบัวคว่ำบัวหงาย เชิญอักษรพระปรมาภิไธย “ภปร” ประดิษฐานบนกลีบบัว ในตำแหน่งผ้าทิพย์ ได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช บรมนาถบพิตร มีความหมายว่า “พระพุทธปฏิมาที่พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ทรงสร้างขึ้น” เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระพุทธรูปพระองค์นี้เป็นผลงานการออกแบบจาก ศิลปินแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2555 สาขาทัศนศิลป์ (ประติมากรรม) ศาสตราจารย์เกียรติคุณ เข็มรัตน์ กองสุข เมื่อพุทธศักราช 2553 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อพระพุทธรูปว่า “พระพุทธปฏิมาสิริภานิรมิต” และพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระปรมาภิไธยย่อ “ภปร” ประดิษฐานบนกลีบบัว ในตำแหน่งผ้าทิพย์

ภาพที่ 5.28 พระพุทธปฏิมาสิริภานิรมิต

ที่มา : กองทุนพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์

มีขนาดหน้าตัก 48 เซนติเมตร หน้าตัก 9 นิ้ว และ หน้าตัก 5 นิ้ว ยอดเศษบรรจุ วัสดุทำจากสำริด (Bronze) ปีที่สร้าง พ.ศ. 2553-2562 ประวัตินี้สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานพระเมตตาว่าเป็นประธานฝ่ายสงฆ์ และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์เป็นประธานฝ่ายฆราวาส พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ เสด็จไปทรงกราบนมัสการพระเถรานุเถระต่าง ๆ เพื่อเจริญพระพุทธมนต์ และทรงรับมวรสารวัตถุมงคลศักดิ์สิทธิ์สำหรับอัญเชิญมาทรงประกอบพิธีเททองหล่อ "พระพุทธปฏิมาสิริภานิรมิต" เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ประชาชนที่ได้ร่วมเช่า มีพุทธลักษณะปางมารวิชัยประทับนั่งขัดสมาธิเพชร (วัชรอาสน์) แปลวรรคมีรูปบัวตูม ได้รับแรงบันดาลใจจากรูปแบบพระเชียงแสนแบบสิงห์หนึ่ง ผสมผสานกับพุทธลักษณะศิลปะแบบคุปตะของอินเดีย ทวารวดี ศรีวิชัย และศิลปะแบบหริภุญชัย(ลำพูน) ประทับนั่งบนฐานบัวคว่ำบัวหงายอัญเชิญอักษรพระปรมาภิไธย ภปรบนกลีบบัวในตำแหน่งผ้าทิพย์เปรียบดังดอกบัวกำลังผุด สื่อความหมายถึงการเจริญเติบโต เบิกบาน สัญลักษณ์รูปงูที่ปรากฏบนฐาน สื่อถึงเรื่องราวตอนมารผจญในพุทธประวัติ กึ่งกลางฐานมี ประติมากรรมรูปพระแม่ธรณีบีบมวยผมอยู่ตำแหน่งแนวตรงกันกับองค์ประธาน อักษรพระปรมาภิไธย ภปร. และนักษัตรปีเถาะ ซึ่งเป็นปีพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

แสดงถึงความหมายของกาลเวลาและความเชื่อ ทั้งนี้ปฏิมากรต้องการออกแบบให้พระพุทธรูปปฏิมาสิริภา นිරมิต เป็นพระที่บ่งบอกถึงยุคสมัยในการสร้าง จึงมีความแตกต่างจากประเพณีนิยมที่เคยทำมา

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพระพุทธรูปสมัยรัชกาลที่ 9

พระพุทธรูปปฏิมาที่สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 9 จัดได้ว่าเป็นปฏิมากรรมร่วมสมัย มีการสร้างตามแบบพระพุทธรูปในอดีต ได้แก่ ปางประธานพร ปางสมาธิ ปางวิมารชัย ปางปรีนิพาน ปางห้ามแค้น-จันท์ และปางขอฝน มีขนาดตามความเหมาะสมของสถานที่ประดิษฐาน และความประสงค์ในการสร้างให้มีลักษณะพิเศษ มีความสูง (ยืน) สูงที่สุดมีขนาด 59 เมตร ขนาดหน้าตัก กว้างที่สุดมีขนาด 40 เมตร และ พระนอน มีขนาดยาว 20 เมตร นับได้ว่ามีการสร้างพระพุทธรูปองค์ใหญ่มากที่สุดสมัยหนึ่ง มีการใช้วัสดุที่หลากหลายจากการค้นพบเทคนิคทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรม วัสดุที่ใช้สร้างสรรค์พระพุทธรูปปฏิมา ได้แก่ สำริด หินอ่อน หยก ทองเหลืองรมควัน ไฟเบอร์ผสมกับเรซิน แร่แคลไซต์ อัญญาบูน คอนกรีตเสริมเหล็ก เราสามารถจำแนกที่มาของการสร้างพระพุทธรูปในสมัยรัชกาลที่ 9 ได้ดังนี้

1. พระพุทธรูปที่สร้างขึ้นตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและพระราชวงศ์
2. พระพุทธรูปที่สร้างขึ้นโดยพระสงฆ์ผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา
3. พระพุทธรูปที่สร้างขึ้นจากความศรัทธาของประชาชนทั่วไป
4. พระพุทธรูปที่รัฐบาลเป็นผู้สร้าง
5. พระพุทธรูปที่ศิลปินสร้างสรรค์ขึ้นเป็นผลงานชิ้นเอก (Masterpiece)

สถานที่ที่ประดิษฐาน ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง ในพระอาราม และอุทยานกลางแจ้ง มีการสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ขึ้นกลางแจ้ง ตามสถานที่สำคัญของจังหวัด สวนสาธารณะ ใจกลางเมือง กลางป่าเขา แสดงให้เห็นว่าในสมัยรัชกาลที่ 9 มีความเจริญทางด้านวัตถุและด้านจิตใจควบคู่กันไป ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสามารถสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ ด้วยเทคนิควิธีการที่ไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถของวิศวกร ศิลปิน ช่างฝีมือ ทั้งภาคภาคเอกชนและรัฐบาล สะท้อนความเจริญทางด้านจิตใจแสดงออกมาจากความศรัทธาเลื่อมใสพระพุทธศาสนาของพระมหากษัตริย์และประชาชนที่มีอย่างกว้างขวางจนสามารถระดมทุนทรัพย์จำนวนมากเพื่อก่อสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ แสดงความเจริญทางด้านวัตถุอันมีมาจากการความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ ความรู้ของช่างที่สั่งสมมาจากอดีต แสดงคุณค่าความงามทางศิลปกรรม

พระพุทธรูปปฏิมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่ประดิษฐานในพระบรมมหาราชวัง เป็น พระพุทธรูปที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเหล่านี้ หม่อมราชวงศ์สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2535) มีข้อสังเกตได้ว่า “ในช่วงก่อนพุทธศักราช 2500 พระพุทธรูปมักมีลักษณะคล้ายคลึงกับพระพุทธรูปแบบรัตนโกสินทร์ที่สร้างขึ้นในรัชกาลที่ 5 จนถึงรัชกาลที่ 7 ครั้นต่อมาพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นหลังจากช่วงเวลานั้นมักมีรูปแบบใกล้เคียงเป็นอย่างยิ่งกับพระพุทธรูปแบบสุโขทัยยุคทอง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นพระพุทธรูปในศิลปะไทยที่งดงามที่สุด” อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในช่วงเวลานี้ จะได้รับความบังคลาญโดยตรงจากพระพุทธรูปแบบสุโขทัยยุคทองก็ตาม แต่การตกแต่งฐานของพระพุทธรูปให้มีความแตกต่างจากฐานของพระพุทธรูปแบบสุโขทัย เช่น “พระพุทธรูปนารายณ์พิตร” มีพุทธลักษณะแบบสุโขทัยบนฐานบัวคว่ำบัวหงายแทนฐานเขียงแบบสุโขทัยโดยทั่วไป พุทธลักษณะเช่นนี้แสดงถึงความผสมผสานระหว่างพุทธศิลป์ในอดีตกับพุทธศิลป์ในกาลปัจจุบัน ให้กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ลักษณะดังกล่าว รวมทั้งพระพุทธรูปที่มีพุทธลักษณะแบบสุโขทัย แต่ครองจีวรแบบเหมือนจริง เช่น “พระพุทธรูปกาญจนธรรมสถิต” วัดพระราม 9 ย่อมถือเป็นเอกลักษณ์สำคัญของพระพุทธรูปปฏิมาที่ได้สถาปนาขึ้นในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ

สรุปได้ว่ารูปแบบพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นใหม่ในรัชกาลที่ 9 หรือปฏิมากรรมร่วมสมัย สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. กลุ่มอนุรักษ์ สืบทอดรูปแบบพระพุทธรูปปฏิมากรที่เคยมีมา เพื่อธำรงรักษารูปแบบที่มีมาในอดีต

1.1 ผลงานของช่างหลวง หรือปฏิมากรราชสำนัก ที่สร้างขึ้นตามโบราณราชประเพณีสืบเนื่องมาจากรัชกาลก่อน ได้แก่ “พระพุทธรูปปางประจำรัชกาล สมเด็จพระปรมินทรมหาอานันทมหิดล” “พระพุทธรูปประจำพระชนวาระพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาอานันทมหิดล” “พระพุทธรูปปางประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว” “พระพุทธรูปประจำพระชนมวารสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี” “พระพุทธรูปประจำพระชนมวารสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก” จึงมีรูปแบบคล้ายพระพุทธรูปปฏิมากรที่สร้างขึ้นในรัชกาลที่ 4-7

1.2 ผลงานของช่างหลวง หรือปฏิมากรที่ราชสำนักคัดเลือกให้ไปถวายงาน สร้างตามพระประสงค์ของรัชกาลที่ 9 อาจกล่าวได้ว่าเป็นศิลปะรัตนโกสินทร์พระราชนิยมในรัชกาลที่ 9 อันมีพระราชนิยมตามแบบพระพุทธรูปสุโขทัย ได้แก่ “พระชัยวัฒน์ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระ

ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” “พระพุทธรูปนาราชบพิตร” “พระพุทธรูปชินวรมุณี พระสมเด็จสิริกิติ์” “พระพุทธรูปประจำพระชนมวารพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ” “พระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษามหามงคล 5 รอบ” “พระประธานวัดตรีทศเทพ” “พระพุทธรูปกาญจนธรรมสถิต” วัดพระราม 9

1.3 ผลงานของปฏิมากรที่ผ่านการคัดเลือก โดยคณะทำงานกับภาคประชาชนร่วมกันสร้างถวายแก่พระพุทธรูปขนาดใหญ่กลางแจ้ง ได้แก่ “พระพุทธรูปสลัสมามงคล” หรือหลวงพ่อกว (พระขาว) วัดเทพพิทักษ์ปุณณาราม จ.นครราชสีมา “พระพุทธรูป ภปร.” หรือหลวงพ่อดำ และ “พระพุทธรูปสุโขทัย” (หลวงพ่อกวใหญ่) วัดธรรมมงคล อ.พระโขนง จ.กรุงเทพมหานคร “พระพุทธรูปเมตตาประเทศไทยไตรโลกนาถ คันธาราฐอนุสรณ์” จ.กาญจนบุรี “พระพุทธรูปมหามินทร์ศากยมุนีศรีวิเศษชัยชาญ” (หลวงพ่อกวใหญ่) จ.อ่างทอง

2. กลุ่มสร้างสรรค์รูปแบบพระพุทธรูปปฏิมากร มีแนวคิดแบบอุดมคติตามที่มีมาในอดีต แต่มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

2.1 พระพุทธรูปปฏิมาหล่อโลหะ ที่สร้างสรรค์จากปฏิมากรร่วมสมัยกัน ได้แก่ “พระศรีศากยะทศพลญาณ” ประธานพุทธมณฑลสุพรรณบุรี จังหวัดนครปฐม ออกแบบโดย ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี “พระศรีอริยเมตไตรย” วัดญาณสังวราราม จังหวัดชลบุรี ออกแบบโดยอาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์ “พระพุทธรูปสุโขทัยสิริกิติ์ที่สยามมงคล” จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ออกแบบโดย ศาสตราจารย์ วิชัย สิทธิรัตน์ “พระพุทธรูปปฏิมาสิริภานุรมิต” เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ประทับขัดสมาธิเพชร เกศบัวตูม ถอดรูปแบบจากพระเชียงแสน แบบสิงห์หนึ่ง ผสมผสานกับศิลปะแบบคุปตะของอินเดีย ทวาราวดี ศรีวิชัย และศิลปะทวารวดี ลำพูน ออกแบบโดยปฏิมากร ศาสตราจารย์เกียรติคุณ เขมรัตน์ กองสุข

2.3 พระพุทธรูปที่ใช้เทคนิคพิเศษในการสร้าง ได้แก่ “พระพุทธรูปมหาชีวิตอุตตโมภาสศาสดา” หน้าผาเขาชีจรรย์ จ.ชลบุรี เลียนแบบพุทธลักษณะของ “พระพุทธรูปนาราชบพิตร” ศิลปะสุโขทัยผสมล้านนา โดยใช้แสงเลเซอร์สลักเป็นร่องลึก วัสดุสร้างจาก คอนกรีต โมเสคทองคำแท้และนิลดำ “พระพุทธรูปไสยาสน์โลกนาถศาสดามหามุนี” วัดป่าภูก้อน จ.อุดรธานี สลักหินอ่อนสีขาวประกอบเข้าด้วยกัน “พระพุทธรูปเจ้า 5 พระองค์” ณ วัดผาซ่อนแก้ว จ.เพชรบูรณ์ ประกอบพระพุทธรูปสีขาว 5 พระองค์ มีขนาดใหญ่ลดหลั่นกัน องค์ที่มีส่วนสูงมากที่สุด ประดับด้วยมงกุฎเหนือพระเศียร ท่ามกลางสีเขียวบนเขาค้อ

2.4 ผลงานของช่างราชภัฏ เป็นการสร้างสรรค์ของปฏิมากรอิสระ หรือเกิดการสร้างสรรค์ของช่างพื้นบ้าน ที่คงความงดงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น “พระพรหมภูมิปาโล” จังหวัดกาฬสินธุ์ “พระพุทธรูปมงคลธรรมศรีไชย” (พระหยก) วัดธรรมมงคล สุขุมวิท จ.กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 5.29 แผนผังตามไลน์

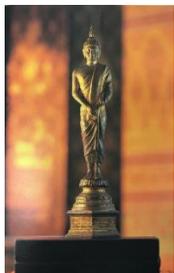
พระพุทธรูปรัชกาลที่ 9 (พ.ศ. 2506 – พ.ศ.2561)

พระชัยวัฒน์ประจำรัชกาล พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พ.ศ.2493

พระพุทธรูปปางประจำรัชกาลสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พ.ศ.2499

พระพุทธรูปประจำพระชนวาระพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พ.ศ.2499

พระพุทธรูปปางประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พ.ศ.2499

พระพุทธนวราชูปถัมภ์ พ.ศ. 2509

พระพุทธนิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ
วิหารเขาแก่นจันทร์ พ.ศ.2511

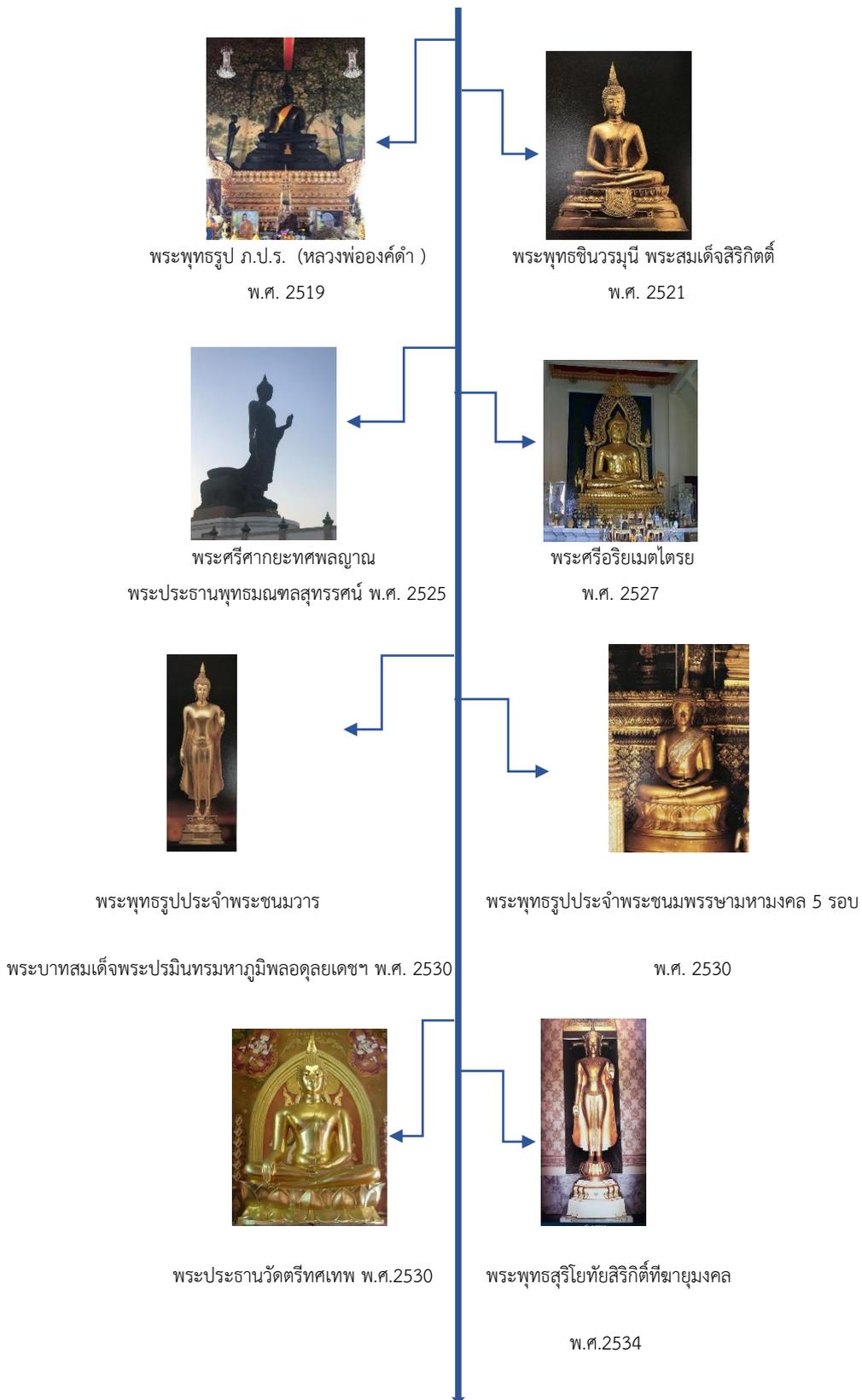

พระพรหมภูมิปาโล จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2510 – 2511

พระพุทธสกลสีมามงคล หรือหลวงพ่อกว
พ.ศ. 2512

ภาพที่ 5.30 แผนผังทามไลน์(ต่อ)
 พระพุทธรูปรัชกาลที่ 9 (พ.ศ. 2506 -พ.ศ.2561)

ภาพที่ 5.31 แผนผังตามไลน์(ต่อ)

พระพุทธรูปรัชกาลที่ 9 (พ.ศ. 2506 -พ.ศ.2561)

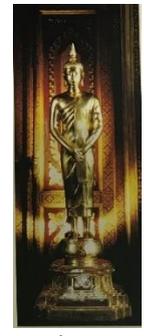
พระพุทธมงคลธรรมศรีไชย (พระหยก) พ.ศ. 2535

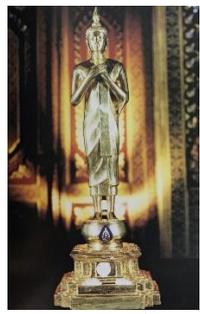
พระพุทธมหาวชิรอุตตโมภาสศาสดา พ.ศ. 2539

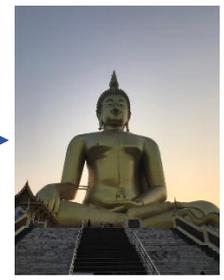
พระพุทธกาญจนธรรมสถิต วัดพระราม 9 พ.ศ. 2541

พระพุทธรูปประจำพระชนมวารสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พ.ศ. 2542

พระพุทธรูปประจำพระชนมวารสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร พ.ศ. 2542

พระพุทธมหานวมินทร์ศากยมุนีศรีวิเศษชัยชาญ (หลวงพ่อใหญ่) พ.ศ. 2550

พระพุทธไสยาสน์โลกนาถศาสดามหามุนี พ.ศ.2552

ภาพที่ 5.32 แผนผังตามไลน์(ต่อ)
 พระพุทธรูปรัชกาลที่ 9 (พ.ศ. 2506 – พ.ศ. 2561)

